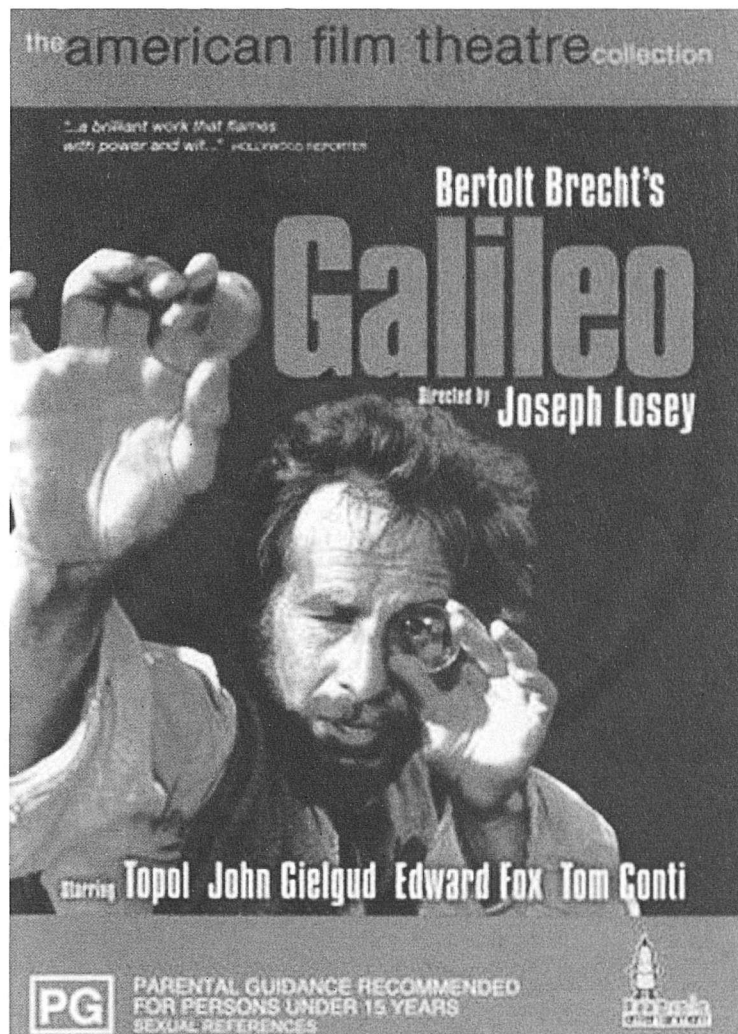

Avui no parlarem de cinema, sinó de poder i de l'Església. El fet de publicar-ho a aquesta revista dedicada al cinema és perquè la tesi ve basada en una pel·lícula, *Galileo Galilei* (1973) de Losey, que és la filmació de l'obra teatral de Bertolt Brecht. La seva gran virtut cinematogràfica és que gairebé no te n'adones que estiguis presenciant teatre filmat, és com si estiguessis veient una autèntica pel·lícula de cinema. Més enllà d'aquest comentari, i afegint que tota ella és d'una correcció pràcticament impecable, no hi ha massa coses a dir des del punt de vista cinematogràfic. Losey ja havia estrenada la funció teatral als EUA l'any 1947; per tant, coneixia el material ben a fons i el tracta amb tant de respecte com si fos propi.

La història és molt simple, la vida del físic i matemàtic Galileo, que, més que un gran científic, era un home d'una intel·ligència inaudita. Se preocupava més de treure partit de les coses que trobava o li oferien que de saber-ne el perquè. Un estudiant holandès li va parlar que al seu país s'estava fabricant un tub amb dos vidres a cada part que augmentava les coses que se miraven a través d'ell. Sense pensar-s'ho dues vegades va fer fabricar el telescopi i el va oferir als fabricants de Florència. Amb ell va descobrir que tots els planetes se movien i que l'astre que estava aturat era el sol. Quan va fer públic aquest descobriment, l'Església se li va tirar damunt perquè això anava contra el que deia la Bíblia. I aquí ve el moment culminant pels nostres propòsits, perquè reuneix els acusadors i els prega que mirin pel telescopi i veuran el que ell diu; però s'hi neguen en redó. No només neguen la veritat i la seva divulgació, sinó que no la volen ni veure. Aquesta actitud és la típica del poder, no voler saber res del que vagi en contra dels seus interessos, limitant-se a negar-ho i no voler comprovar la seva certesa o incertesa. És el que se sol anomenar l'actitud de l'estruç. Però en aquest cas el que deixa paralitzat l'espectador és que això va ocórrer al segle XVII, i malgrat l'Església ja tenia més de mil cinc-cents anys d'existència havia estat en un temps en el qual el progrés del coneixement i de la consciència social s'havia mantingut pràcticament inalterat. El que aborriona és que encara avui se sigui comportant igual i que encara tenguí suficient clientela que es deixi oprimir la ment.

Alguns jerarques, entre ells el Papa, veien que Galileo tenia raó i li manifestaven el seu suport; però en el moment de prendre la decisió, va pensar més mantenir el poder que no el que estaven veient, i varen claudicar, condemnant-lo a retractar-se, perquè d'aquesta manera pogués salvar la vida a canvi d'una cadena perpètua a un monestir. Galileo va retractar-se, i vint anys després

fou visitat pel seu antic alumne holandès. Aquest li retreure que s'hagués retractat, amb la conseqüència de que tot el seu coneixement se perdés per a sempre. Davant aquesta acusació, se veu la gran intel·ligència i picardia de Galileo, quan li contesta a l'alumne que ho va fer per poder dedicar el temps que li quedàs de la seva vida a sistematitzar, recopilar i escriure tots els seus coneixements. Cosa que havia fet i que guardava amagat dins el globus terraquí de l'estança. Li afegí que havia pogut fer-ho gràcies al fet que l'Església li havia procurat el manteniment necessari per a viure i que això li va permetre dedicar tots els seu temps i esforços a la recopilació del manuscrit, sense necessitat de preocupar-se per les necessitats quotidianes. L'hi entregà perquè el publicués a Holanda on l'Església no hi tenia poder i no podia impedir-ne la publicació. És a dir, que l'Església, en realitat, va ésser el financer de la sistematització, recopilació i impressió dels coneixements de Galileo; i gràcies a ella aquest cos

científic ha pogut passar a la posteritat. És allò que sol dir-se del caçador caçat. Però el poder no n'aprèn mai, perquè el poder és fortament obnubilador i no permet cap aprenentatge, ni fins i tot de la pròpia experiència.

Per acabar, solament unes paraules per remarcar que la pel·lícula, malgrat el seu origen teatral i sense pretendre emmascarar-lo, es mira amb molt d'interès, perquè la planificació i la interpretació fan que el tema entri a l'espectador pels ulls sense deixar-lo ésser conscient que està veient una obra teatral. Procés només alterat pel continuat entre els diferents actes, anunciats per tres al·lots que adverteixen del que vendrà. Personalment, que no som un fan del cinema de Losey, he de reconèixer que en aquest cas ha tret un partit més que estimable de l'obra teatral. Possiblement perquè, com ja s'ha comentat anteriorment, coneixia molt bé l'obra de Brecht i va tenir facilitat per la seva adaptació cinematogràfica. A més, la decoració és molt atractiva i els ulls de l'espectador senten una gran gratificació plàstica que l'ajuden a gaudir d'una obra que té una gran significació per comprendre el pas de l'antiguitat a la contemporaneïtat. ■

